

ODTÜ Öğrencilerinin
Tek Kullanımlık Plastik
Ürünlere Karşı Olan
Tutum ve Davranışları

adım
ODTÜ

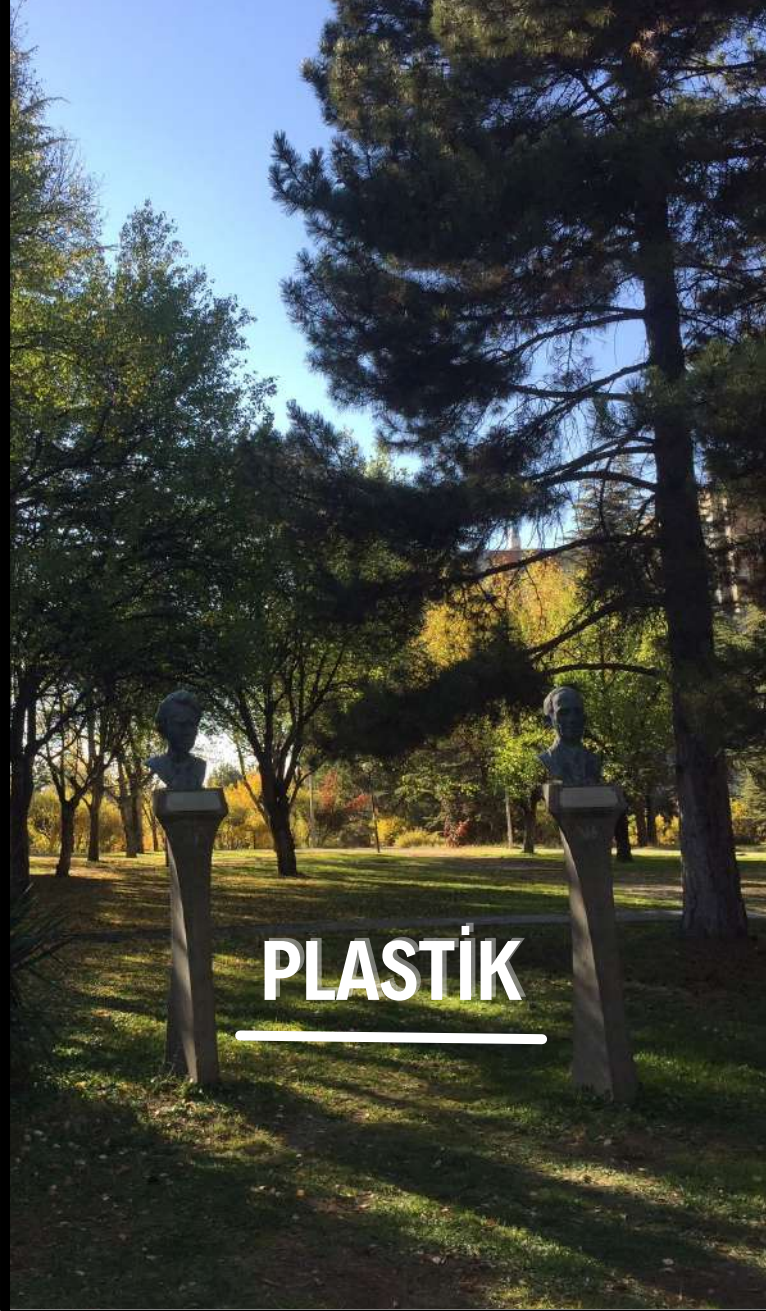
Bu projenin amacı ODTÜ'deki öğrencilerin tek kullanımlık plastik ürünlere karşı olan tutum ve davranışlarını örnekleme metotlarını ve anket tekniklerini kullanarak analiz etmek ve bu istatistiksel analizlerin sonucunda ODTÜ kampüsündeki kullan-at plastik ürünlerin tüketimini azaltma yönünde çözüm önerileri sunmaktır.

Proje 2019 Aralık ayında ve 2021 Haziranda ayında paylaşılan ve ODTÜ öğrencilerine uygulanan iki ankete dayanmaktadır. Bu kapsamda ODTÜ öğrencilerine sosyal medya hesapları ve facebookta öğrenci sayfaları gibi yerlerden ulaşılmıştır.

İlk ankete 231 yanıt alınıp, anketin %37.7'sini erkekler, %62.3'ünü kadınlar oluşturmaktadır. İkinci ankette 334 yanıt alınmıştır ve anketin %42.8'ini erkekler, %57.2'sini kadınlar oluşturmaktadır.

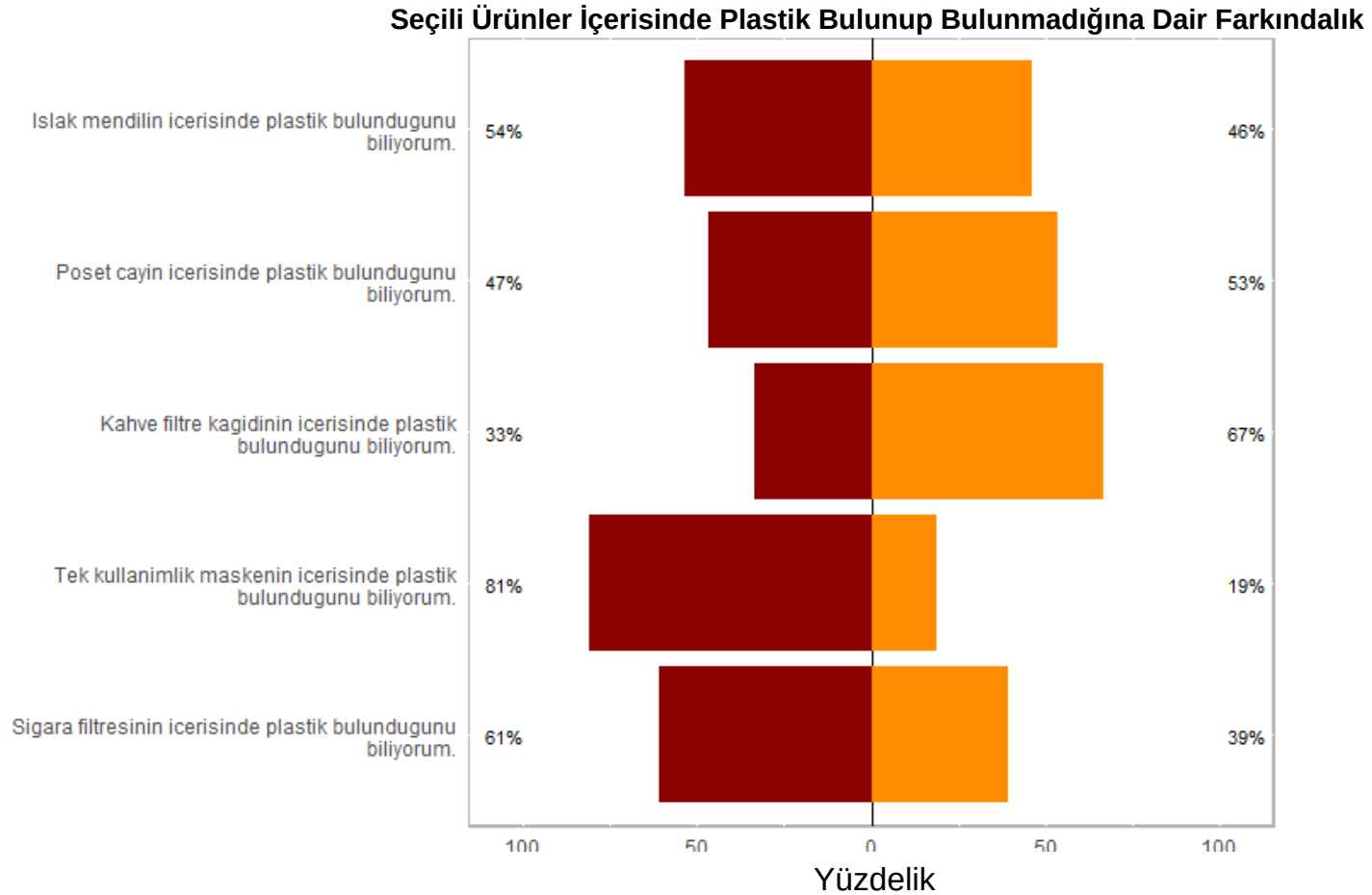
Yapılan analizlerin hepsi istatistiki testlere dayanmaktadır. Bu analizler sonucunda, kampüsteki tek kullanımlık plastik kullanımın nasıl düşürülebileceği konusunda, öğrencilerin de istekleri baz alınarak çözüm önerileri sunulmuştur.

Bunları Biliyor Muydunuz?

- Islak mendilde, poşet çayda, filtre kahve kağıdında, tek kullanımlık maskelerin bez kısmında, sigara filtresi gibi ürünlerin içerisinde plastik bulunmaktadır.
- Plastikler toprak, nehirler, göller, okyanuslar, hayvanlar ve insanlar için tehdit oluşturmaktadır (Chen vd., 2021).
- Adane ve Muleta'nın (2011) yaptığı bir araştırmaya göre plastik poşetlerin diğer plastik ürünlere göre daha çok kullanıldığı görülmüştür. Bu durumun getirdiği başlıca sorunlar arasında ise hayvan ölümleri, kanalizasyonların tıkanması ve doğa kirliliğinin ortaya çıkması yer almaktadır.
- 1950-2015 yılları arası, yaklaşık 8.3 milyar ton plastik üretilmiştir; bunların %76'sı plastik atığa dönüşmüştür; bu plastik atıkların sadece %9'u geri dönüştürülebilmiştir; sadece %1'i birden fazla kez geri dönüştürülebilmiştir. Kısacası her ne kadar geri dönüşüm yapsak da, plastik işe yarar bir şekilde geri dönüşebilir bir malzeme değildir!

Plastik Farkındalığı

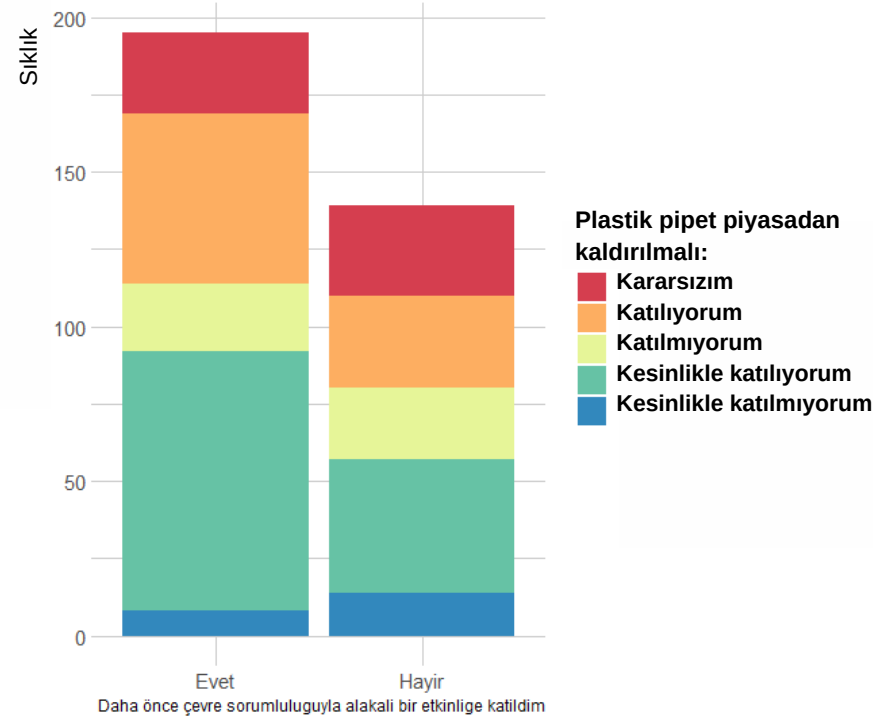

Şekil 1

- Şekil 1, ODTÜ öğrencilerinin seçili ürünler içerisinde plastik bulunduğunun farkında olma oranını göstermektedir. Görüldüğü üzere, tek kullanımlık maske dışında öğrencilerin seçili ürünler içerisinde plastik olduğunu bilme oranı kayda değer bir fark göstermemektedir.
- Yapılan istatistikî analizler sonucunda bu farkındalığın yaş, daha önce bir çevre sorumluluğuyla alakalı etkinliğe katılmış olma ve aylık gelirle ilişkili olabileceği saptanmıştır.

Ne Yapabiliriz?

Çevre Sorumluluğuyla Alakalı Bir Etkinliğe Katılan/Katılmayan Öğrencilerin Plastik Pipetin Piyasadan Kaldırılmasını Destekleme Eğilimleri

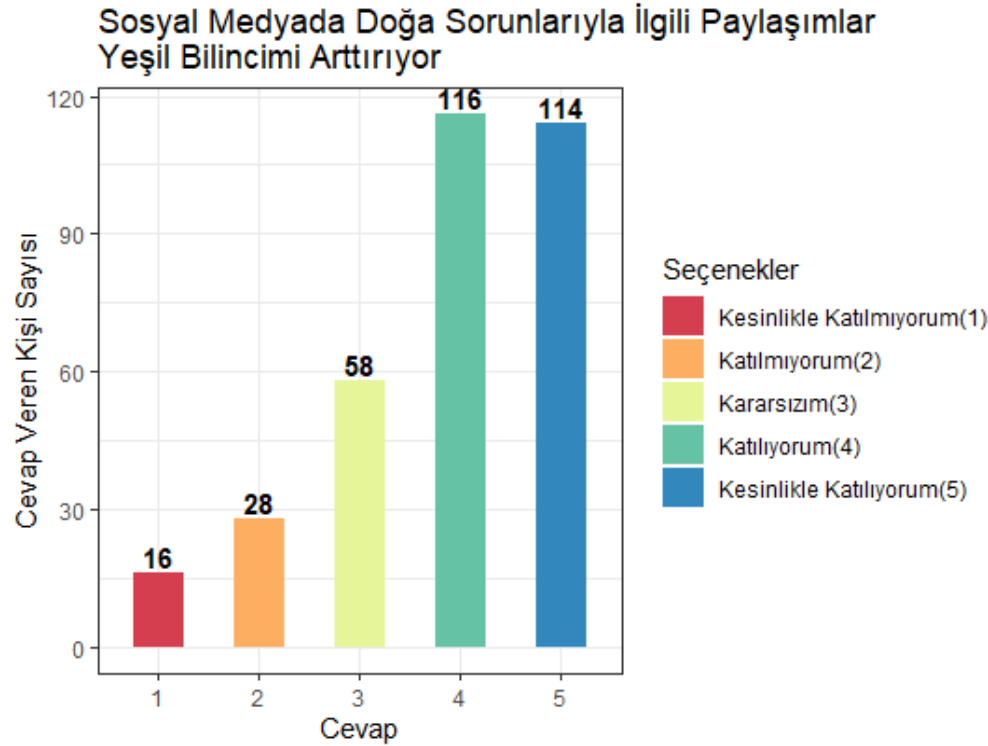

Şekil 2

- Şekil 2'de daha önce çevre sorumluluğuyla ilgili bir etkinliğe katılmış olan öğrencilerin tek kullanımlık plastik yemek araç gereçlerinin (plastik çatal, bıçak, pipet gibi) piyasadan kaldırılmasını daha çok desteklediğini görüyoruz. Bu iki durum istatistiki olarak birbiriyile ilgilidir.

Ne Yapabiliriz?

- Bir önceki sayfadaki sonuçlara dayanarak, üniversiteye **yeni giren öğrencilere yönelik çevre bilinciyle alakalı sempozyum düzenlenmesi ve çevre sorumluluğuyla alakalı etkinliklere teşvikin arttırılması**, yeşil ve çevre farkındalığını etkileyebilir.

Şekil 3

- Bunlara ek olarak, öğrenciler **sosyal medyada paylaşılan doğa sorunlarıyla ilgili paylaşımların** da yeşil bilinçlerini arttıracaklarını söylemektedir. (bkz. Şekil 3)

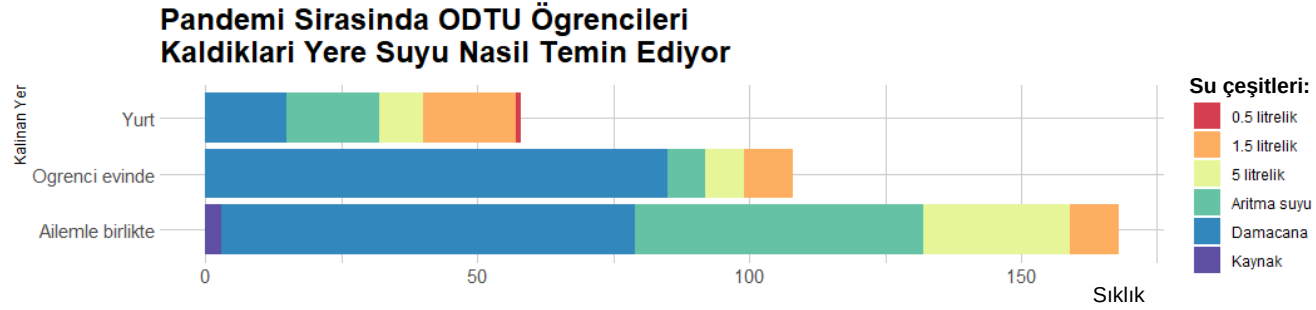
Bunları Biliyor Muydunuz?

YURLARDAKİ SU TEMİNİ SORUNU

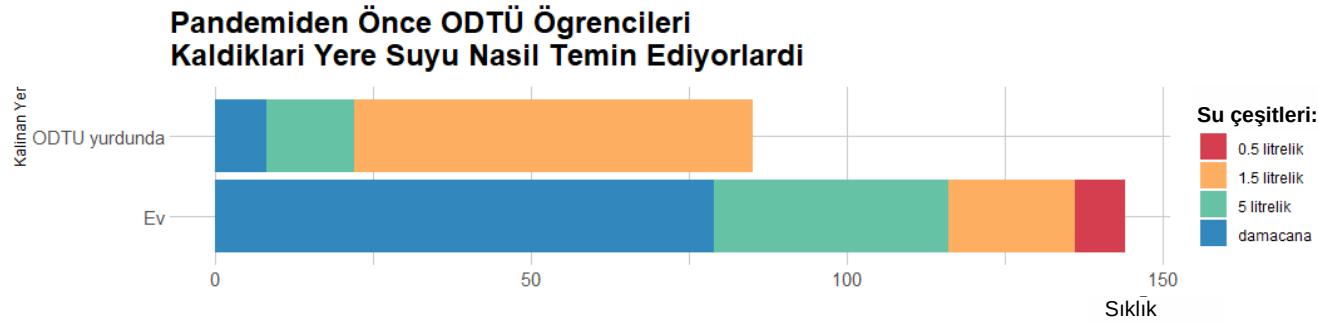
- 2019 yılında yapılan anket ve analizler sonucunda ODTÜ yurtlarında damacana ile su yurtlar tarafından temin edilmediği için yurttan kalan öğrencilerin yaklaşık %74'ünden fazlasının 1.5 litrelik su şişesi ile suyu yurtlarına temin ettiği saptandı. 2021 yılında yapılan anket ve analizler sonucunda ise pandemi sırasında yurtların kapalı olmasından ötürü aile evine dönen veya öğrenci evinde kalan öğrencilerin yalnızca %6'sının 1.5 litrelik pet şişe kullandığı anlaşıldı.
- Aynı zamanda ODTÜ öğrencilerin yaklaşık %62'si dışarıdayken su teminini pet şişeyle satın alarak halletmektedir.
- Bu iki durum, kampüsteki 0.5 ve 1.5 litrelik pet şişe tüketimini arttırmaktadır.

Ne Yapabiliriz?

Şekil 4

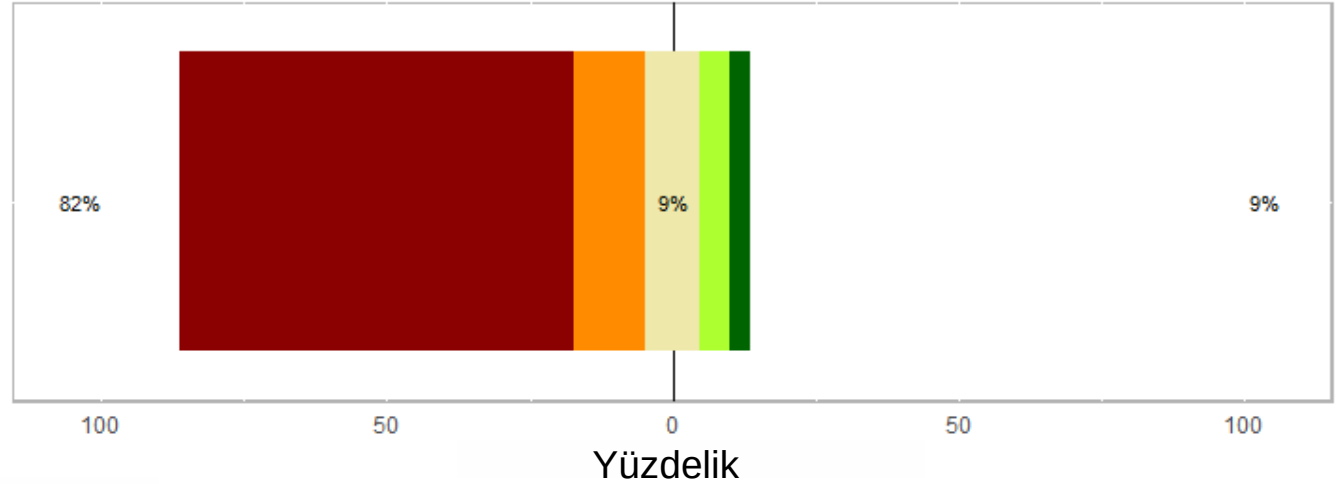
Şekil 5

- Grafiklere bakıldığında evde kalan öğrencilerin çoğunluğunun damacana ile su tükettiğini, yurttan kalan öğrencilerin ise genelinin 1.5 litrelik su şişesiyle su tükettikleri kolaylıkla görülebilir.
- Grafiklerde de görüldüğü üzere ve istatistiki testlerin de sonucuyla, kalınan yer ile kalınan yere temin edilen su çeşidinin arasında yüksek bir korelasyon olduğu saptandı.
- Bu durumda, **ODTÜ yurtlarına yurtlar tarafından temin edilecek olan damacana suyun 1.5 litrelik pet şişe tüketimini azaltacağı** söylenebilir.

Ne Yapabiliriz?

19. ODTÜ'de ulaşabileceğim yerlerde arıtma suyu olsaydı dışarıdan pet şişeyle su almak yerine buradan kullanmayı tercih ederdim.

Şekil 6

Yanıtlar Kesinlikle katılıyorum Katılıyorum Kararsızım Katılmıyorum Kesinlikle katılmıyorum

- Öğrencilerin %82'si "ODTÜ'de ulaşabileceğim yerlerde arıtma suyu olsaydı dışarıdan pet şişeyle su almak yerine buradan kullanırdım" sorusuna "kesinlikle katılıyorum" veya "katılıyorum" diyerek, ulaşabilecekleri yerlerde (kütüphane veya sık uğranılan bölümlerde) arıtma suyu olsaydı pet şişe kullanımını azaltacaklarını söylemiştir. Ankete katılanların %9'u ise "kesinlikle katılmıyorum" veya "katılmıyorum" yanıtlarıyla bu soruya olumsuz cevap vermiştir.
- Bu sonuçlara dayanarak, ODTÜ'de sık uğranılan yerlere, hatta her bölüme, arıtma suyu temin etmek 0.5 litrelik pet şişelerin kullanımını ciddi oranda azaltacaktır.**

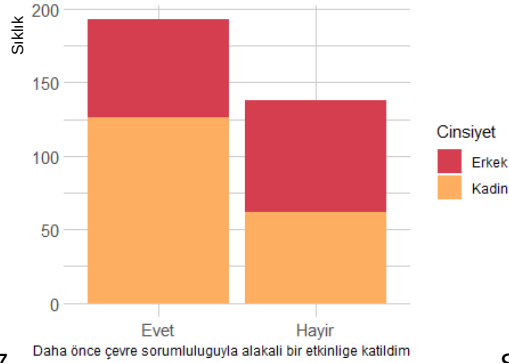
Bunları Biliyor Muydunuz?

YEŞİL – KADINSI ALGISI

- Brough vd. (2016) yaptığı araştırmaya göre, kadın ve erkekler arasında "yeşil-kadinsı algısı" bulunmaktadır. Bu stereotipe göre, erkekler yeşil/doğa dostu konusundaki bilinçli davranışları (bez çanta kullanma, plastik malzemeleri almamaya dikkat etme, yere çöp atmama, geri dönüşüm yapma gibi) kadinsı bulunduğu için özellikle göstermemektedir.
- Bir diğer araştırmaya göre, kadınların daha çevre dostu bir yaşam tarzına sahip olma eğiliminde olduğu ortaya konmuştur (Mainieri vd., 1997). Bu araştırmaya göre, kadınların erkeklere göre daha küçük karbon ayak izine sahip olduğu ve daha fazla geri dönüşüm yaptığı tespit edilmiştir. Bu durumlara paralel olarak, kadınların çevresel tutum olarak erkeklerden daha bilinçli olduğu görülmektedir.

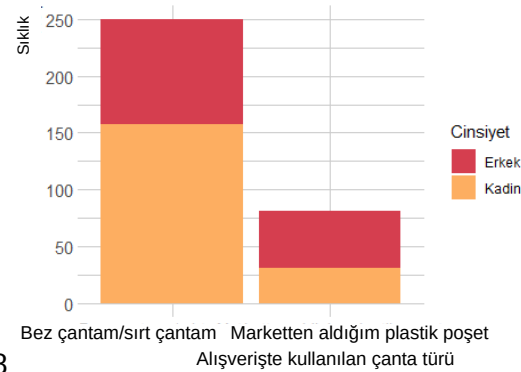
Yeşil - Kadınsı Algısı

Cinsiyete Göre Çevre Sorumluluğuyla İlgili Etkinliğine Katılma Oranı

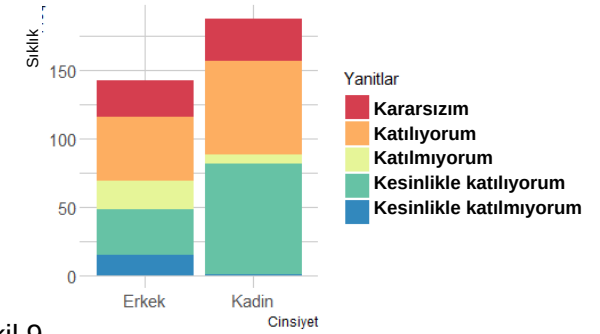
Şekil 7

Cinsiyete Göre Pandemi Sırasında Kullanılan Çanta Türü

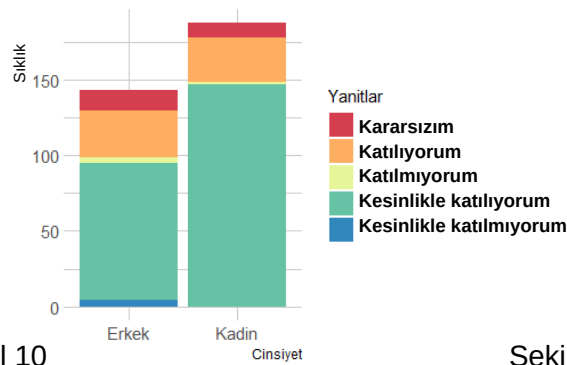
Şekil 8

Cinsiyete Göre Sosyal Medyadaki Çevre Bilinci Paylaşımlarından Etkilenme Oranı (Soru: Sosyal Medyadaki Doğa Sorunlarıyla İlgili Paylaşımlar Yeşil Bilincimi Arttırıyor.)

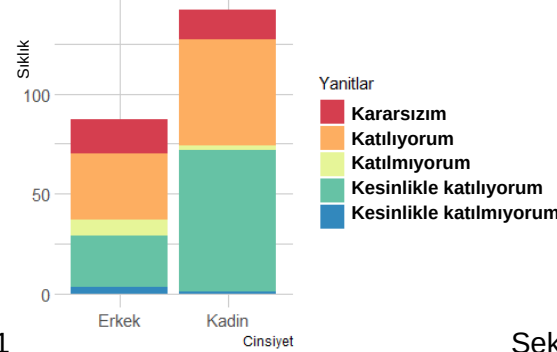
Şekil 9

Eğer Her Yurtta Geri Dönüşüm Kutusu Olsaydı Cinsiyete Göre Kullanım Oranı

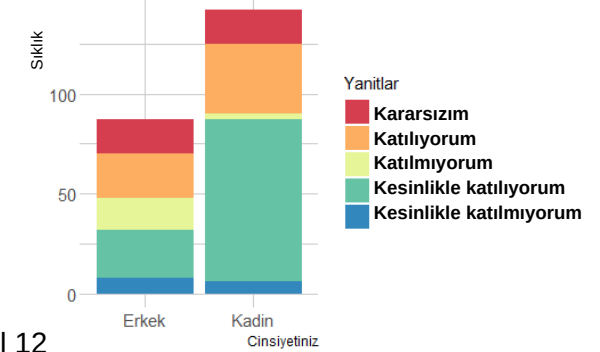
Şekil 10

Cinsiyete Göre Çevredeki İnsanları Bilinçlendirme Oranı (Soru: Çevremdeki İnsanları Çevre Hakkında Bilinçlendiririm.)

Şekil 11

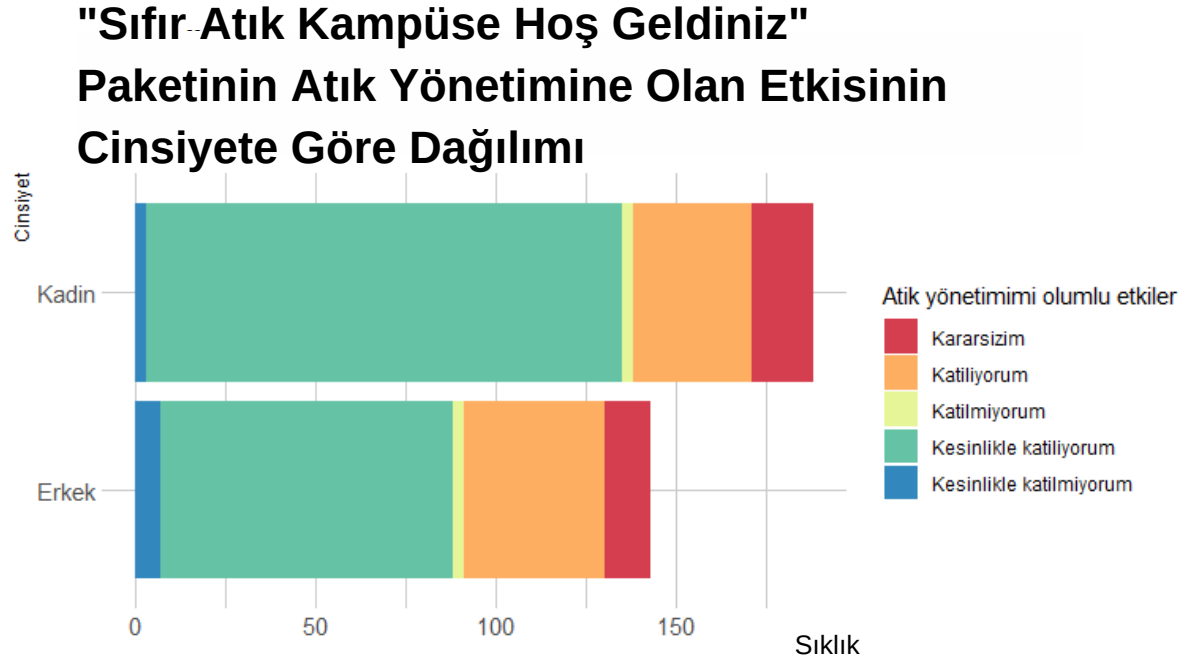
Cinsiyete Göre Tasarımı Beğenilen Bez Çantaları Alma Oranı (Soru: Tasarımını Beğendiğim Bez Çantaları Alır ve Kullanırım)

Şekil 12

- Grafikler, **yeşil-kadınsı algısının ODTÜ öğrencilerinde de bulunduğu**na işaret eden örneklerden sadece birkaçıdır.
- Grafiklerin ve istatistiki testlerin sonucunda, ODTÜ'deki kadınların yeşil bilinciyle alakalı bir çok konuda erkeklerden daha duyarlı olduğu görülmüştür.

Ne Yapabiliriz?

Şekil 13

- Şekil 13'te de görüldüğü gibi, "ODTÜ'ye kayıt olurken öğrencilere 'sıfır atık kampüse hoş geldiniz paketi' verilmesi atık yönetimimi olumlu etkiler." sorusuna, kadın ve erkek öğrenciler aynı cevapları yaklaşık olarak aynı oranlarda vermiştir.
- Bu nedenden ötürü, kadın ve erkek öğrencilerin aynı şekilde doğa/yeşil dostu davranmasını sağlayacak bu tarz yaklaşımları arttırmak ve öğrencileri teşvik etmek, yeşil - kadınsı algısının ODTÜ öğrencilerindeki görülme sıklığını azaltabilir.

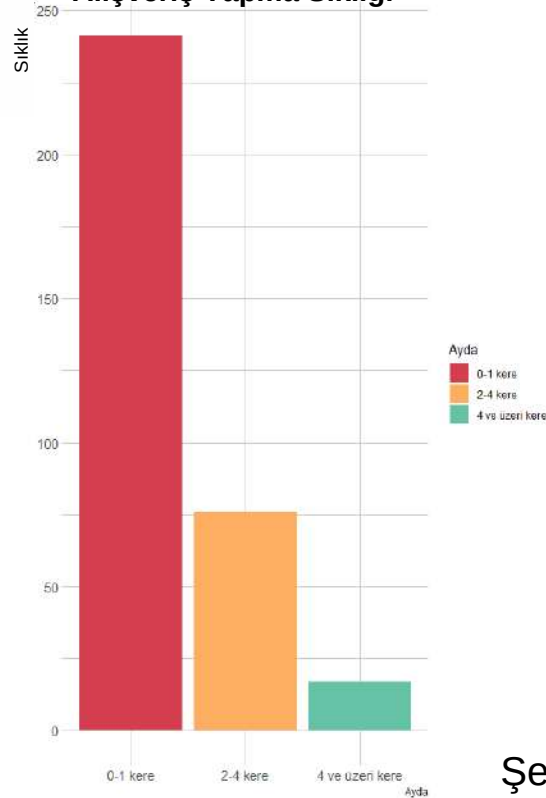
Bunları Biliyor Muydunuz?

- Pandeminin çıkmasıyla birlikte online alışveriş ve online yemek siparişinin artması; tek kullanımlık hijyen ve sağlık ürünlerinin (tek kullanımlık maske, tek kullanımlık eldiven gibi) tketiciminin artması nedeniyle, tek kullanımlık plastik tüketimi bu süreçte artmıştır (Minhas vd., 2021).
- ODTÜ ėrencileriyle yapılan bu araştırmada, tüm dünya genelinde görülen ve literatüre de yansıyan pandemi dönemindeki tek kullanımlık ürünlerinin artışının ODTÜ ėrencilerinde de görüldüğü saptandı.

**PANDEMİDE PLASTİK
TÜKETİMİNİN ARTIşI**

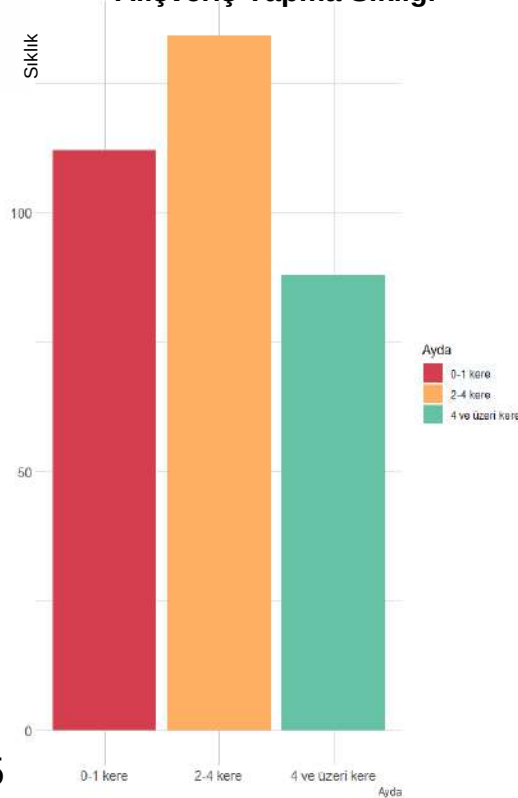
Plastik Tüketimi ODTÜ Öğrencilerinde Arttı Mı?

Pandemi Öncesinde Kargoyla
Alışveriş Yapma Sıklığı

Şekil 14

Pandemi Sırasında Kargoyla
Alışveriş Yapma Sıklığı

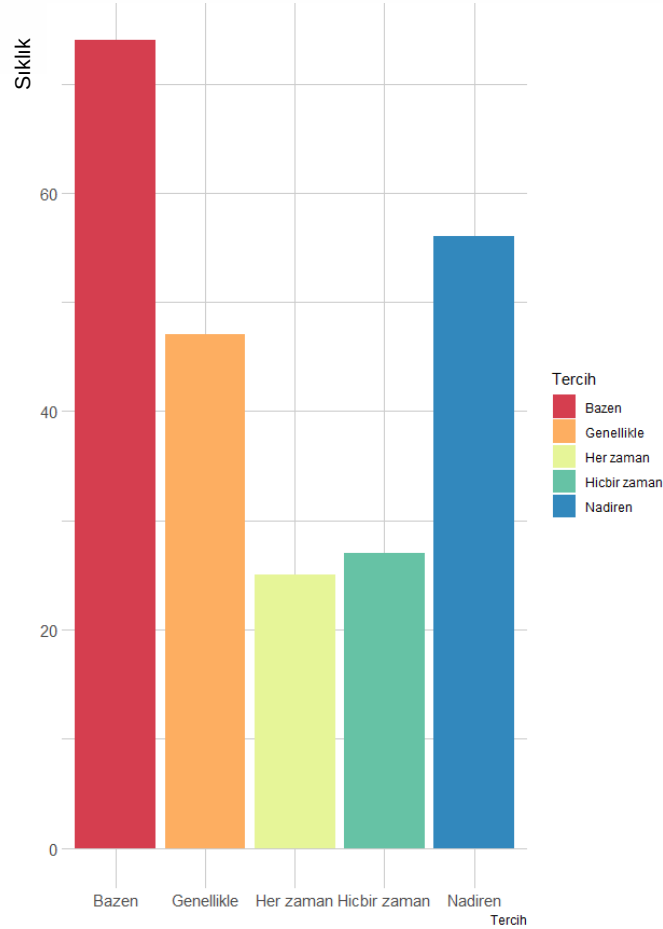

Şekil 15

- Yapılan analizler sonucunda, öğrencilerin pandemi öncesinde kargoyla alışverişi daha az yaptıkları, pandemi sırasında ise kargoyla alışveriş sıklıklarını arttırdıkları görülmüştür.
- Online yemek siparişi sıklığında ise pandemi öncesi ve pandemi sırasında bir fark bulunmadığı saptanmıştır.

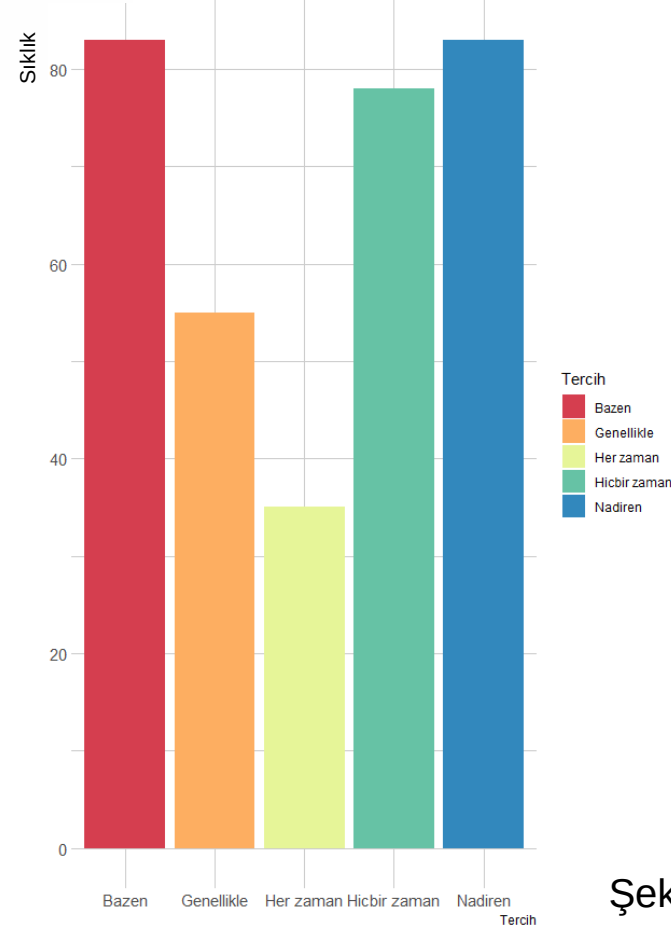
Plastik Tüketimi ODTÜ Öğrencilerinde Arttı Mı?

Pandemi Öncesinde Kahvecilerde Plastik Bardak Yerine Porselen Bardak Tercih Etme Sıklığı

Şekil 16

Pandemi Sırasında Kahvecilerde Plastik Bardak Yerine Porselen Bardak Tercih Etme Sıklığı

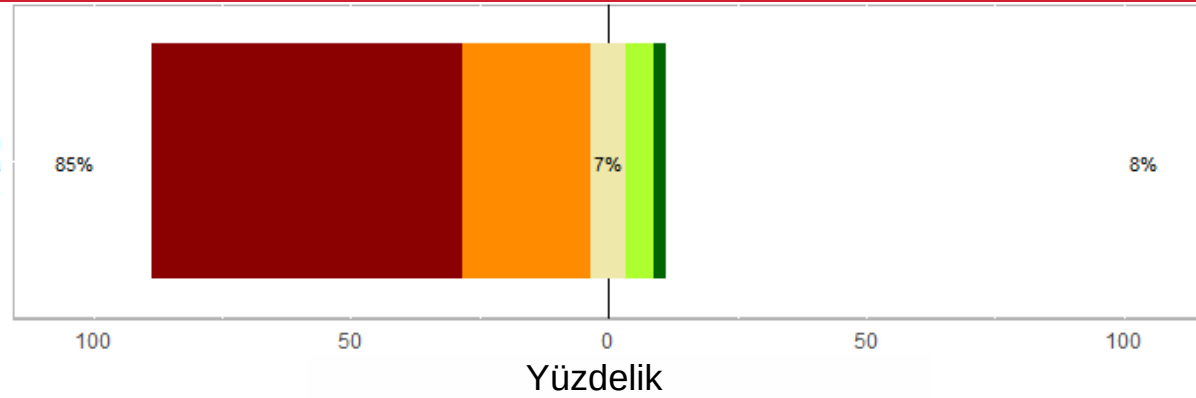

Şekil 17

- Aynı zamanda öğrencilerle yapılan anketler ve anketlerin analizlerin sonucunda, öğrencilerin porselen bardağı tercih etme sıklığının pandemi öncesinde çok daha fazla olduğu saptandı.

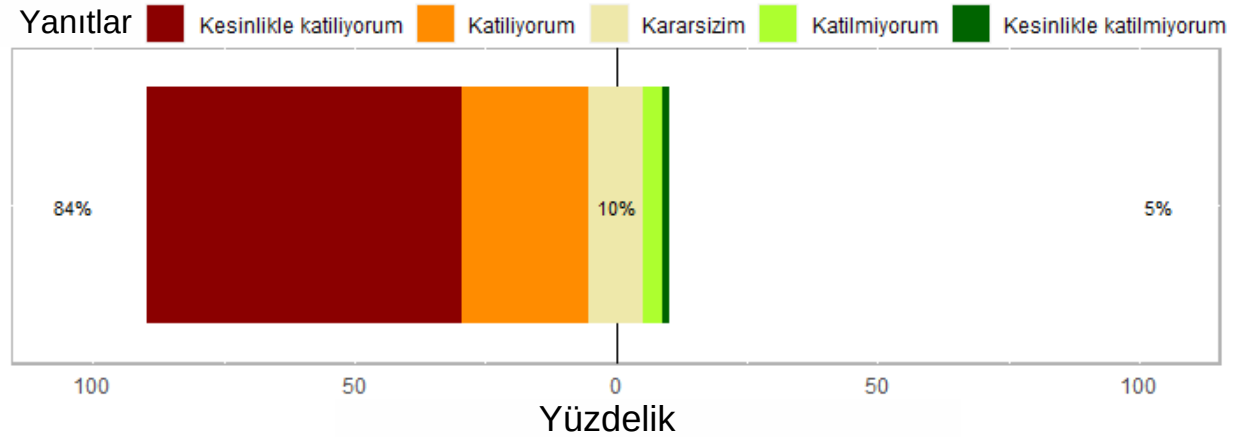
Ne Yapabiliriz?

Disaridan kahve satin alirken kendi termosumu kullanmam karsiliginda indirim yapiliyor olsa termos tercihim artar.

Şekil 18

Kahvecilerden kahve alirken, kullan at urunleri almadigim icin cuzi miktarda indirim uygulansaydi, almamaya ozen gosterirdim.

Şekil 19

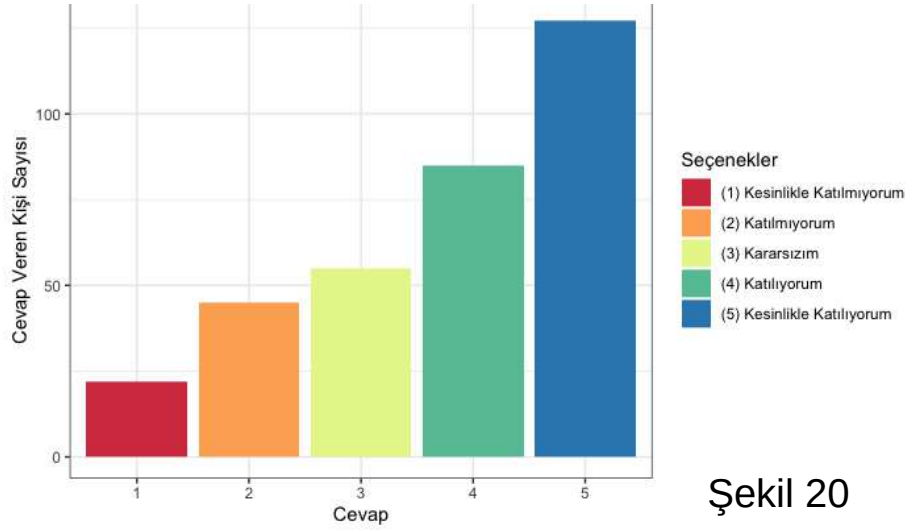
A4 girişinde bulunan bazı kahveciler ve Coffee101, yeşil dostu davranışlarda bulunarak zaman zaman promosyonlar vermektedir:

- Porselen bardakta filtre kahve alana, ikinci filtre kahve hediye.
- Termosuyla kahve alana, kahve hediye kartına 1 yerine 2 basım.

Bu gibi promosyonların arttırılmasıyla, öğrencilerin tek kullanımlık plastik tüketiminin azalacağı söylenebilir.

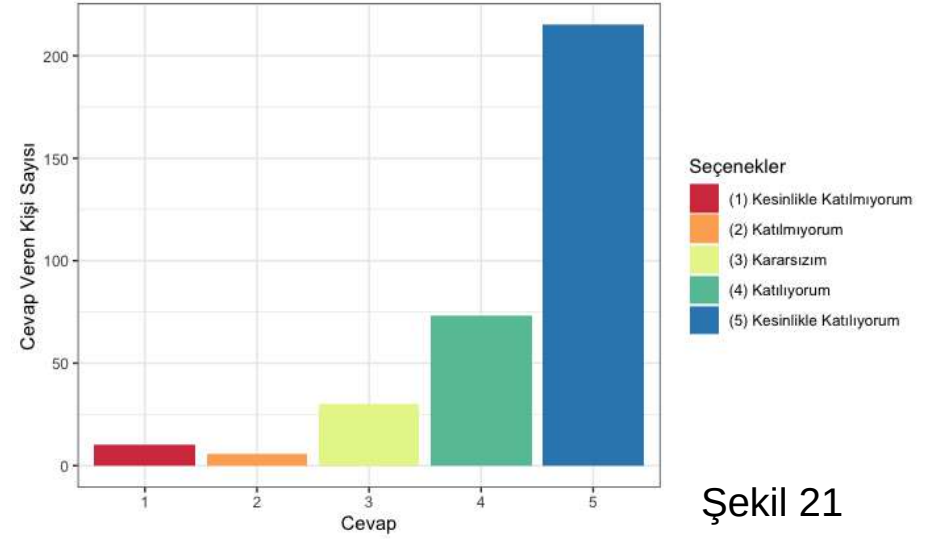
Ne Yapabiliriz?

Plastik Çatal/Kaşık Piyasadan Kaldırılmalı

Şekil 20

ODTÜ'ye Kayıt Yaparken Sıfır Atık Kampüsümüze Hoşgeldin Paketi Verilseydi, Atık Yönetimine Olan Bakış Açım Olumlu Etkilenir ve Motive Olurdum

Şekil 21

- Şekil 20'de görüldüğü üzere ankete katılan öğrencilerin %38'i tek kullanımlık yeme-içme araç gereçlerinin (plastik çatal gibi) kesinlikle kaldırılmasını düşünmektedir. Şekil 21'e göre ise öğrencilerin %64'ü ODTÜ'ye kayıt olurken "sıfır atık kampüse hoş geldiniz paketi" verilmesiyle atık yönetimi konusunda kesinlikle motive olacağını söylemektedir. Bu durumda, **bu tarz bir paketin verilmesi çoğu öğrencinin davranışı üzerinde olumlu etki bırakacağı** söylenebilir.

Atıkmatik

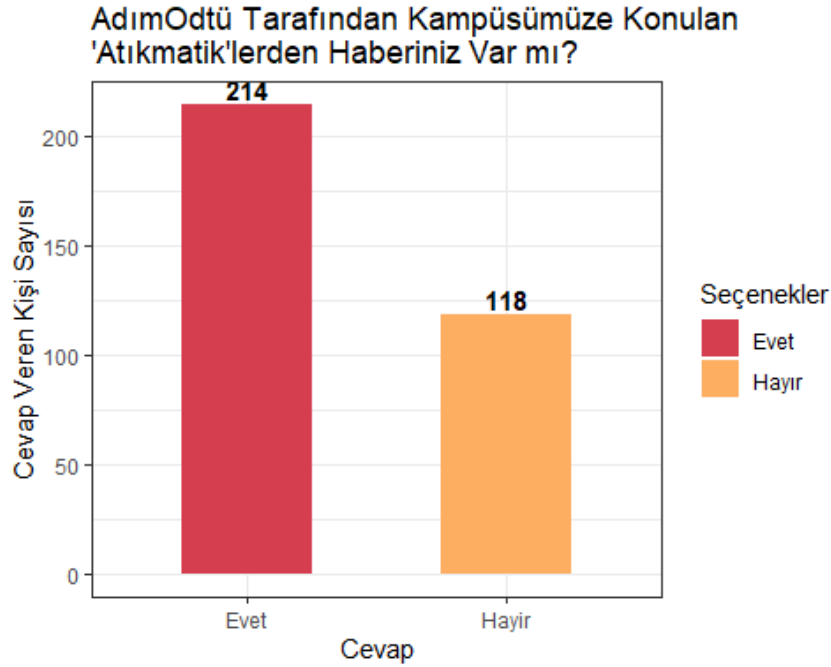

- 2019 yılından beri ODTÜ yerleşkesine konulan atıkmatiklerle, öğrencilerin geri dönüşüme katkı verebilmesi amaçlandı. Atıkmatik kullanıldıkça telefonda biriktirilen puanlarla, öğrenciler Odtüden mağazasından çeşitli hediyelerin sahibi olabiliyorlar.
- Yapılan ankette, öğrencilerin atıkmatığe olan aşinalığı ölçülmeye çalışılmıştır ve kullanımın artması için çözüm önerileri olabilecek sorular sorulmuştur.

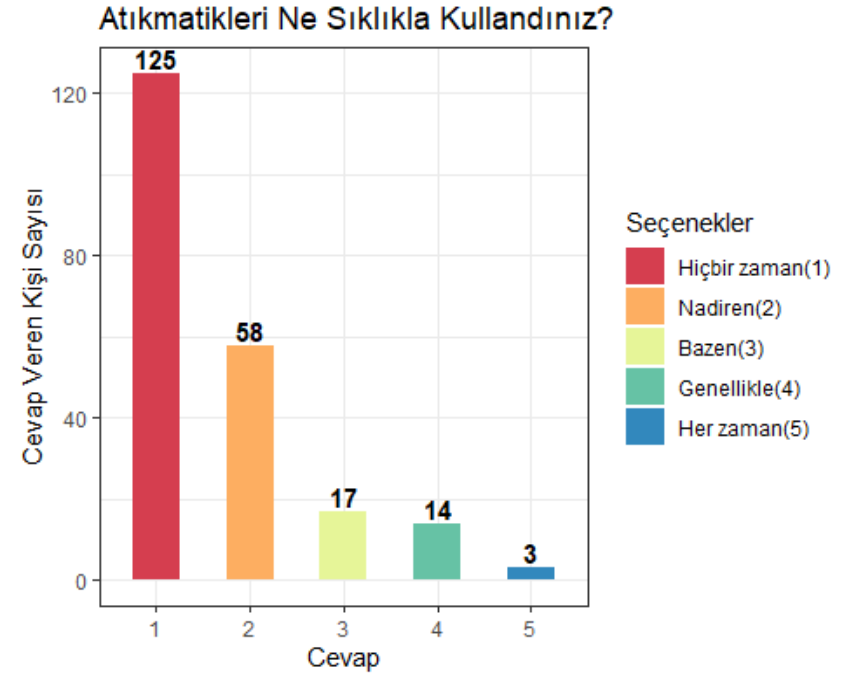
Öğrencilerden geri dönüt olarak:

- atıkmatiklerin düzenli olarak boşaltılmadığını
- puan biriktirme konusunda uygulamada bazı sorunlar olduğunu
- atıkmatiklerin yurtlara ve bölümlere çok uzak olduğunu
- geri dönüşüm yapmak için çarşıya gitmediklerini belirtmişlerdir.

Atıkmatik

Şekil 22

Şekil 23

- Anket sonuçlarına göre, ankete katılan öğrencilerin %35'inin kampüsteki atıkmatik kutularından haberdar olmadığı anlaşıldı.
- Atıkmatik kutularından haberdar olduklarını söyleyen öğrencilerin %57'si atıkmatik kutularını hiç kullanmamışlar. Düzenli kullanım oranı ise sadece %8'dir.

Ne Yapabiliriz?

Şekil 24

- Şekil 24, ODTÜ öğrencilerine sorulan "Atıkmatikler nerede olsa daha fazla kullanırdınız?" sorusunun görselleştirilmiştir halidir.
- Öğrenciler atıkmatiklerin yurt bölgelerinde, bölümlerde ve kütüphane gibi çok kullanılan binalarda olmasının etkili kullanımı arttıracığını düşünmektedir.

Ne Yapabiliriz?

Şekil 25

- Şekil 25, öğrencilerin "Atıkmatikleri kullandığınız için kazandığınız puanları, kampüsün hangi noktalarında kullanmak isterdiniz?" sorusunun görselleştirilmiş halidir.
- Öğrenciler biriktirdikleri puanları en çok Odtüden mağazası ve yemekhanede kullanmak istediklerini belirtmişlerdir.
- **Bu şablonlar öğrencilerin direkt olarak tercihlerini gösterdikleri için, bu tercihlere yönelik olarak yapılacak düzenlemeler atıkmatik kullanımını ve geri dönüşümü arttıracaktır.**

Bunları Biliyor Muydunuz?

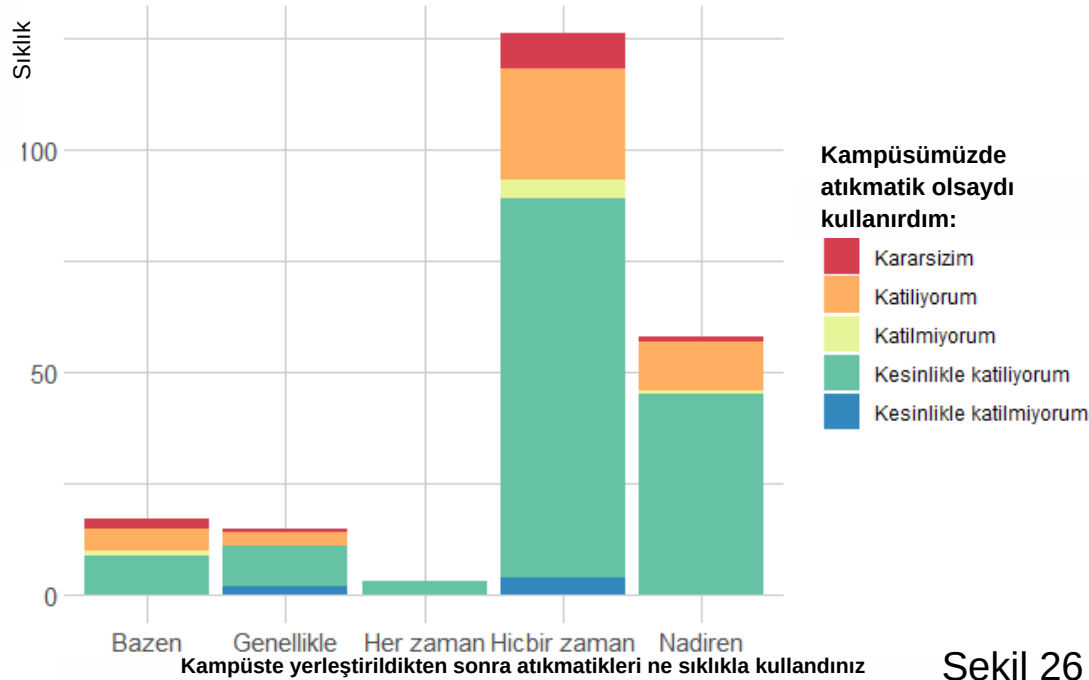
- Tutum ve davranış kavramları ne kadar benzer görünse de, sosyal psikolojideki anlamı itibariyle; tutum inançları, duyguları ve düşünceleri içerirken, davranış duygularımızın bir aksiyonla biçimlenmiş halini ifade etmektedir.
- Yapılan bazı araştırmalar (Asha ve Rathiha, 2017; Bhattacharya, 2011) sonucunda insanların yeşil ve doğayla ilgili konularda tutum-davranış çelişkisi gösterdiği görülmüştür.
- Bu araştırmalardan birisi Miller (2011) tarafından 162 öğrenciyle yapılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin %72.2'si plastik poşetlerin zararlarından endişeliyken, bu öğrencilerin sadece %9.4'lük kısmının bez çanta kullandığı tespit edilmiştir.

**TUTUM – DAVRANIŞ
ÇELİŞKİSİ**

Tutum ve Davranış Çelişkisi

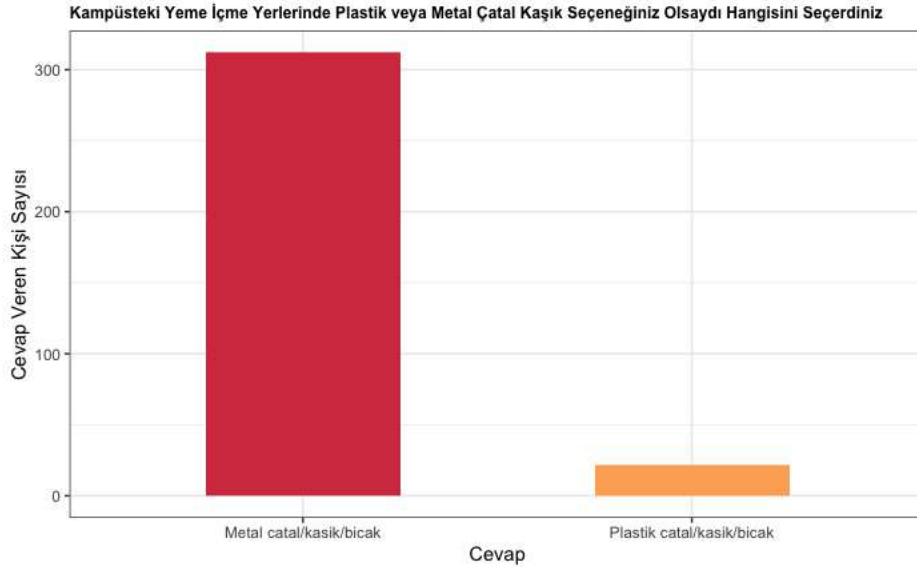
Kampüsümüze Atıkmatic Gelmesini Destekleyen Öğrencilerin
Yerleşkemize Konulan Atıkmatici Kullanma Sıklığı

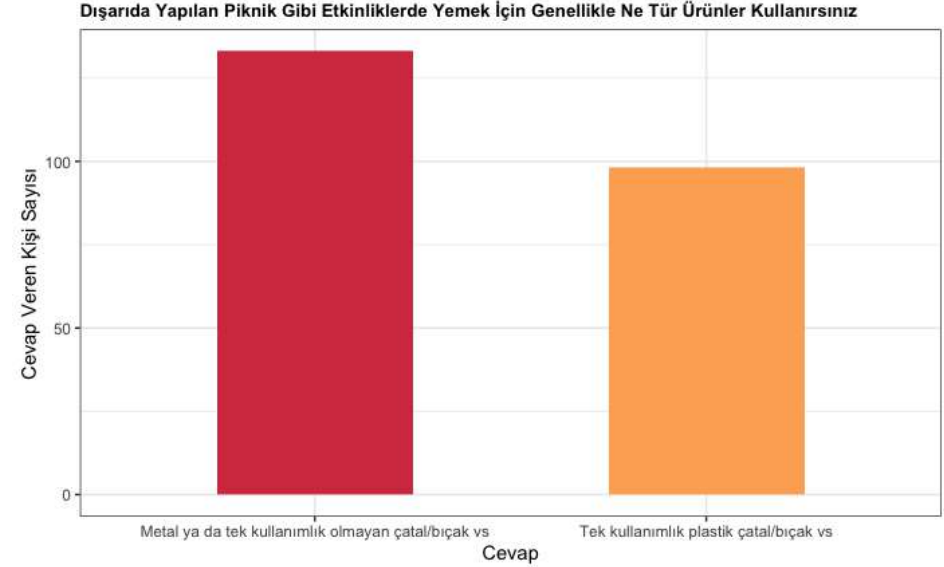
Şekil 26

- ODTÜ yerleşkesine AdımODTÜ tarafından atıkmatic konulmadan önce ODTÜ öğrencileriyle yapılan araştırmada, kampüste atıkmatic olsaydı ne sıklıkla kullanacakları sorulmuştu.
- 2021 yılında yapılan araştırmada ise, öğrencilere kampüse konulan atıkmaticleri ne sıklıkla kullandıkları soruldu. Grafikte de görüldüğü üzere 2019 yılında atıkmatic konulursa atıkmaticleri kesinlikle kullanacağını belirten öğrencilerin oranı %68'den fazla iken, 2021 yılında yapılan araştırmada öğrencilerin sadece %0.09'u atıkmaticleri her zaman kullandığını belirtmiştir. Atıkmaticleri hiçbir zaman kullanmadığını belirten öğrenci sayısı ise %57'den fazladır.

Ne Yapabiliriz?

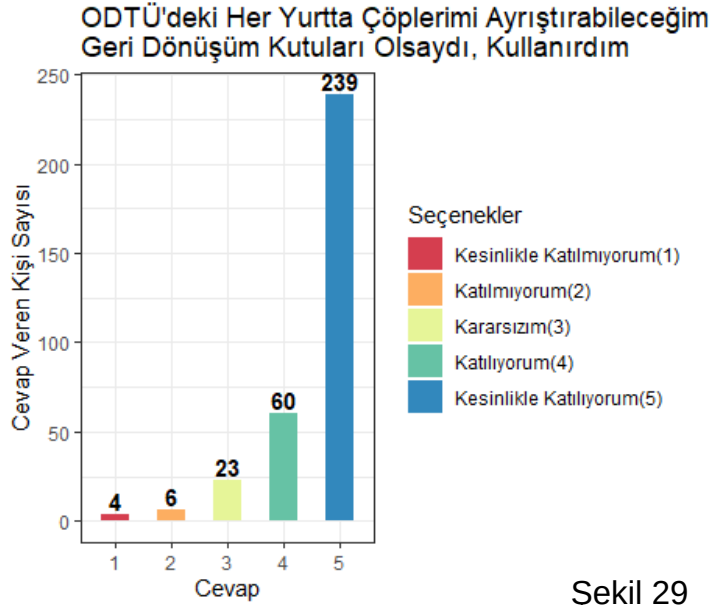
Şekil 27

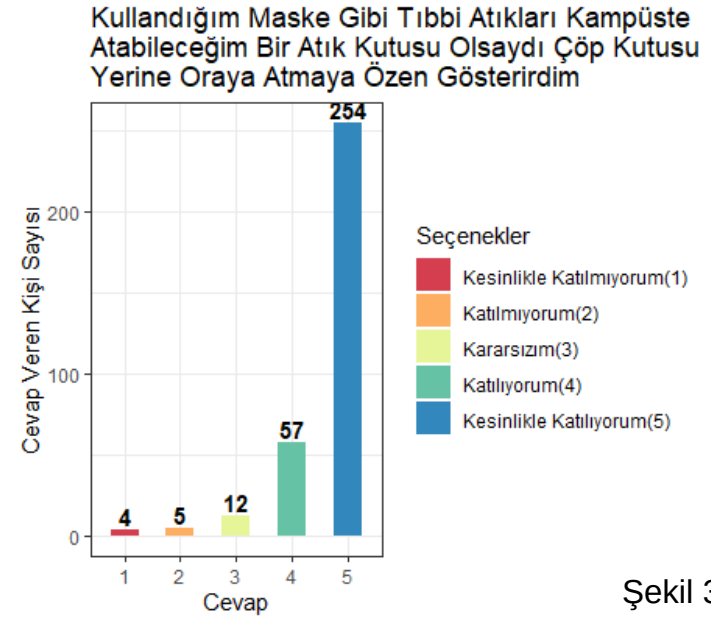
Şekil 28

- Öğrencileri yeme-içme yerlerinde plastik yerine metali tercih etme oranı %94 iken, pikniklerde metal kaşık-çatal tercih etme oranı %58'dir. Ankette ODTÜ öğrencilerinin plastik çatal kaşık kullanımı hakkındaki davranışlarını incelemek için yeme içme yerlerinde ve pikniklerdeki plastik tercihleri sorulduğunda iki sorunun cevabının tutarlı olmadığı görüldü.
- Öğrencilerin bu davranışını değiştirmek belki yakın zamanda mümkün olmasa da, üniversite yerleşkesinde piknik yapılan yerlerde geri dönüşüm kutusu sayılarını arttırmak mümkün olabilir.

Çevreci Kampüs İçin ODTÜ Öğrencileri Ne Diyor?

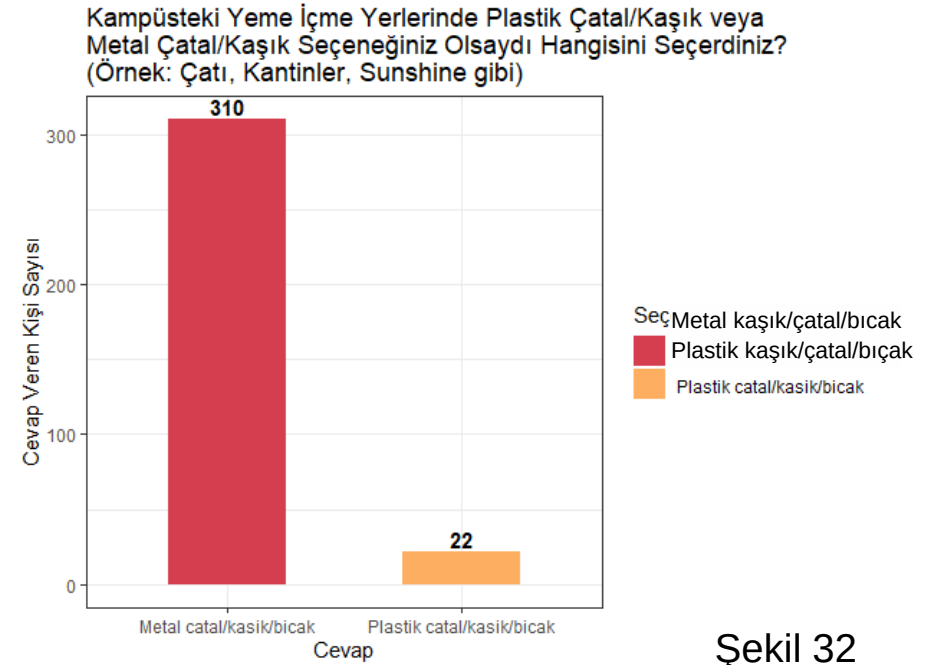
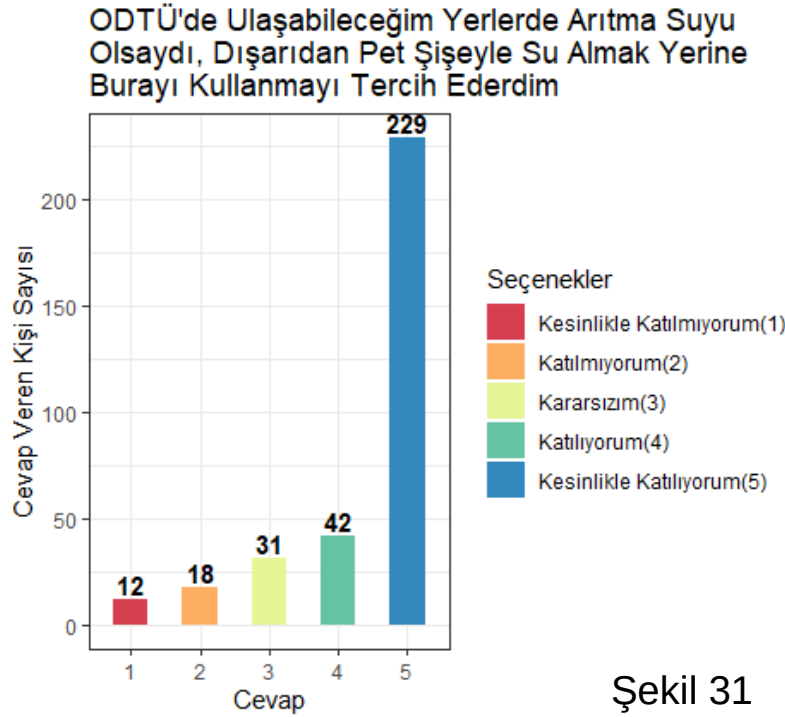
Şekil 29

Şekil 30

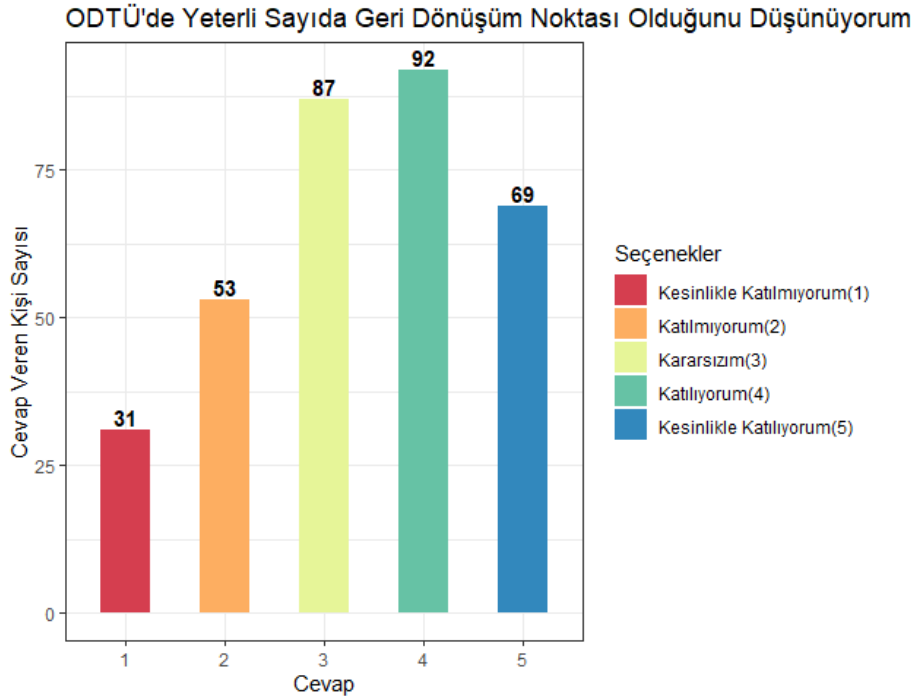
- Şekil 27'ye göre, ODTÜ yurtlarında yaşayan öğrencilerin sadece %1'inden azı yurtlara yerleştirilecek geri dönüşüm kutularını kullanmayı kesinlikle reddettiğini belirtmiştir. İstatistikler değerlendirildiğinde bu harika bir oran! Yurtta kalan öğrencilerin eğilimi geri dönüşüm kutularını kullanma yönünde olduğundan ötürü, **yurtlardaki geri dönüşüm kutusu sayıları arttırılabilir.**
- Şekil 28'de ise öğrencilerin kullanılmış maske-eldiven gibi tek kullanımlık tıbbi atıkları atmak için ayrı bir atık kutusu olsaydı onu kullanmaları yönündeki olumlu cevap oranları bir hayli yüksek olduğu görülmektedir. Öğrencilerin sadece %0.8'i tıbbi atık kutusunu kesinlikle kullanmayacağını belirtmiştir. Bu durumda **kampüs içerisindeki tek kullanımlık tıbbi atık kutusu sayıları arttırılabilir.**

Çevreci Kampüs İçin ODTÜ Öğrencileri Ne Diyor?

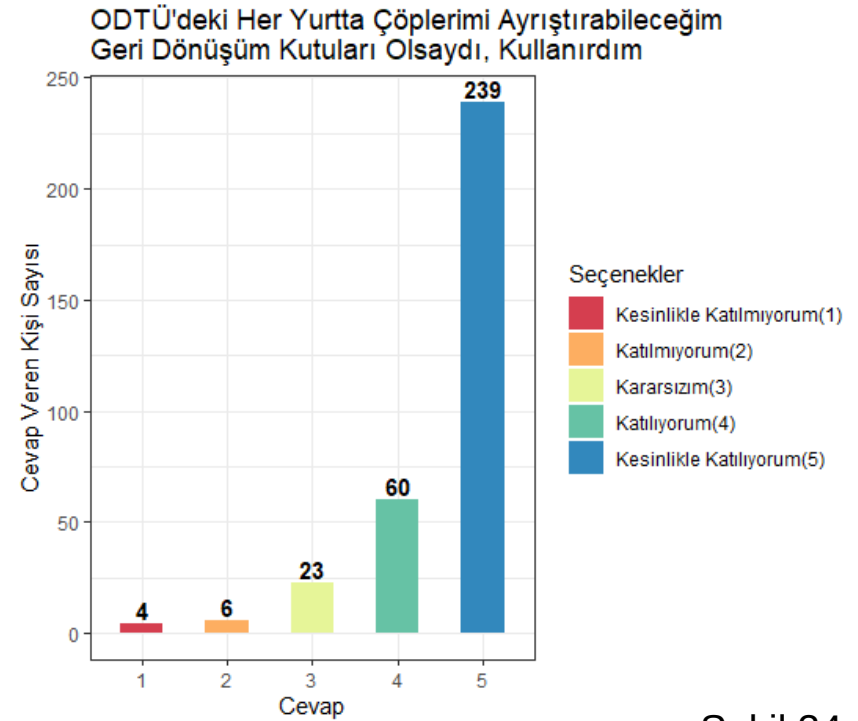

- Eğer kampüsümüzde ulaşabilecek alanlarda arıtma su makineleri olsaydı, öğrencilerin %82'si pet şişeyle su almak yerine makineleri kullanacaklarını belirttiler. Üstelik öğrencilerinin yüzde %69'u (kesinlikle katılıyorum diye yanıtlayanlar) böyle bir gelişmede kesin bir şekilde arıtma suyunu kullanacaklarını belirtmiş.
- Eğer yeme içme yerlerinde ODTÜ öğrencilerine metal çatal/kaşık ya da plastik çatal/kaşık seçeneği sunulursa öğrencilerin %93'ü metal çatal/kaşık tercih edeceklerini belirttiler. Bundan dolayı eğer kampüsümüzdeki işletmeler, hijyenik bir şekilde metal kaşık/çatal opsiyonu sunarsa plastik tüketimi ciddi bir şekilde azalabilir.

Çevreci Kampüs İçin ODTÜ Öğrencileri Ne Diyor?

Şekil 33

Şekil 34

- Şekil 33'de görüldüğü gibi, öğrencilerin büyük bir çoğunluğu kampüste yeterli sayıda geri dönüşüm noktası olduğunu düşünmektedir.
- Bu düşünceye karşın, öğrenciler her yurttaki geri dönüşüm kutularının olmadığını da farkında ve eğer her yurda geri dönüşüm kutusu konulursa öğrencilerin %90'ından fazlası kesinlikle kullanacağını belirtmiştir.

Çevreci Kampüs İçin ODTÜ Öğrencileri Ne Diyor?

Doğamızı ve yeşili önemsiyoruz.
Onlara karşı sorumluluk ve sevgi
hissediyoruz.

#SıfırAtıkKampüs

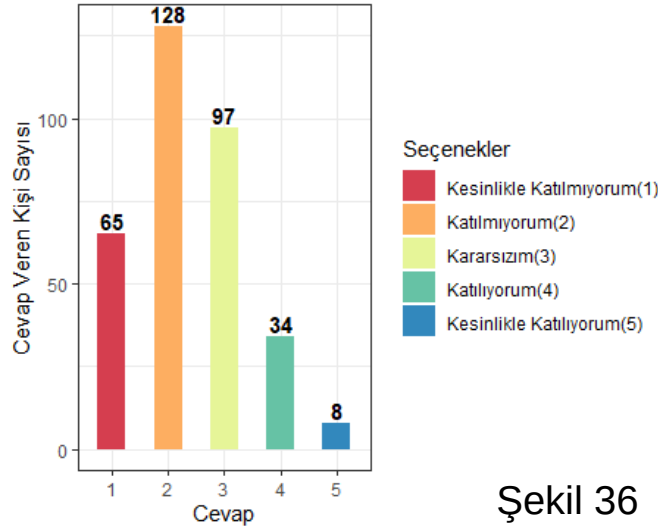
Çevremiz için siz de içeceğinizi seramik
bardakta sipariş edebilirsiniz.

Şekil 35

- Öğrencilerin %48.5 kahve içilen yerlere, Şablon 3'teki gibi "Doğayı seviyoruz! Çevremiz için siz de içeceğinizi seramik bardakta sipariş edebilirsiniz." tarzı yazıların, tek kullanımlık ürün tüketimini azaltacağını belirtmiştir.
- Daha önceden bahsedildiği gibi, kahvecilerde uygulanabilecek olan doğa dostu yaklaşımlar ve promosyonlar öğrencilerin de plastik tüketimini azaltacaktır.

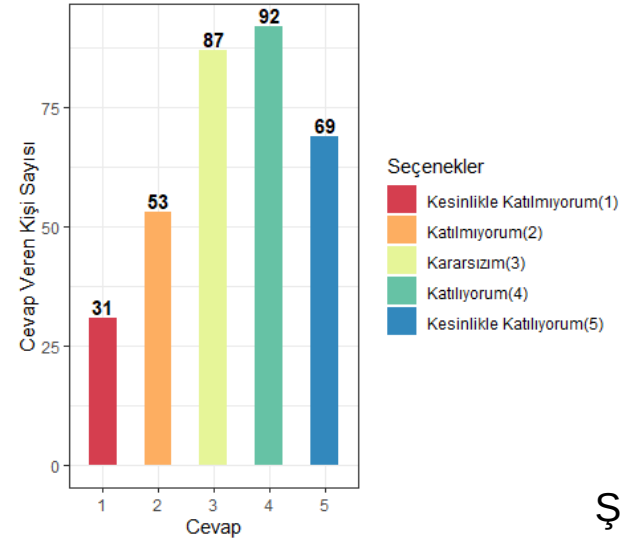
ODTÜ Karnesi

ODTÜ'deki Çevre Bilincini Arttırmaya Yönelik Çalışmaların Yeterli Olduğunu Düşünüyorum

Şekil 36

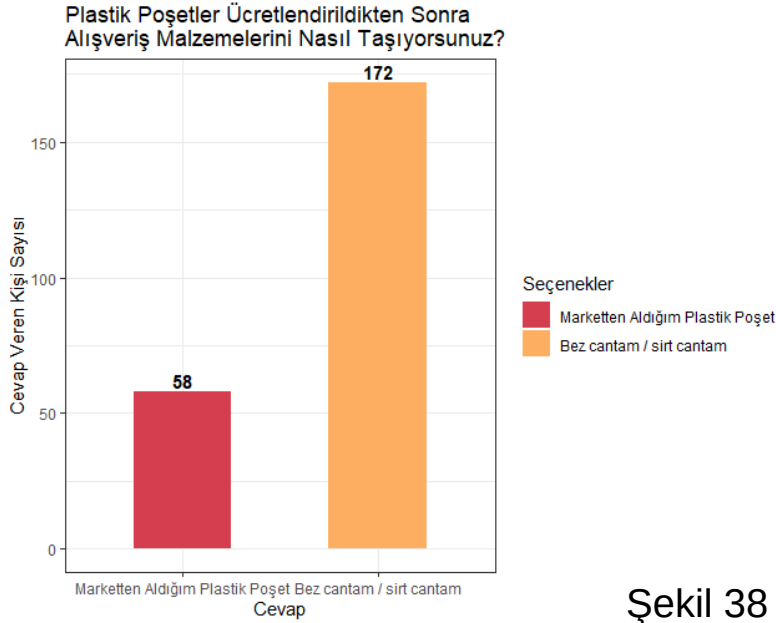
ODTÜ'de Yeterli Sayıda Geri Dönüşüm Noktası Olduğunu Düşünüyorum

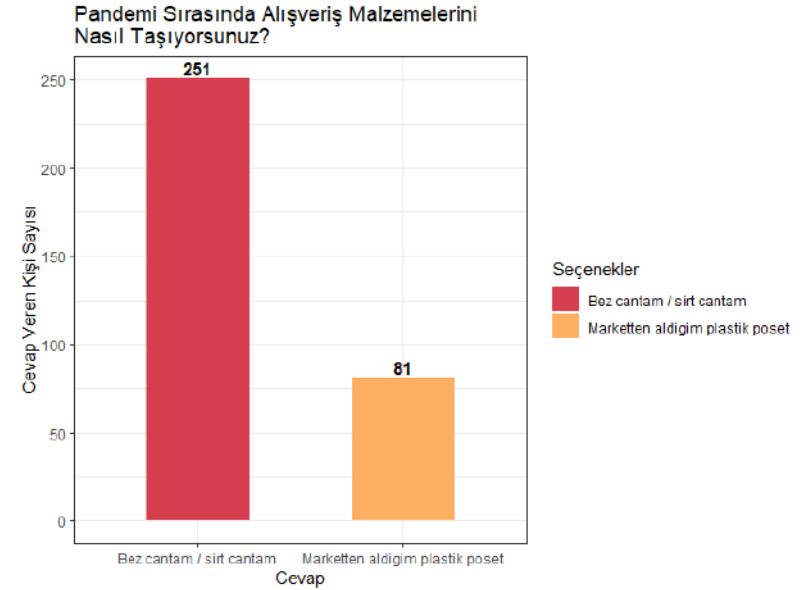
Şekil 37

- **Ankete katılan ODTÜ öğrencilerine ODTÜ'nün çevre bilinci konusundaki tutumlarına karşı neler düşündüklerine dair 2 soru soruldu.**
- Şekil 33, "ODTÜ'deki çevre bilincini arttırmaya yönelik çalışmaların yeterli olduğunu düşünüyorum" sorusuna verilen cevabı göstermektedir. Öğrencilerin büyük bir kesimi "katılmıyorum" veya "kesinlikle katılmıyorum" cevabını vermiştir. Bu durumda, ODTÜ'nün çevre bilinci konusundaki çalışmaları arttırabilir, yapılan çalışmalar daha fazla duyurulabilir.
- Şekil 34, "ODTÜ'de yeterli sayıda geri dönüşüm noktası olduğunu düşünüyorum" sorusunun görselleştirilmiştir halidir. Öğrencilerin %48'si çoğunluğu oluşturarak "katılıyorum" veya "kesinlikle katılıyorum" cevaplarını verdi. Öğrencilerin çoğunluğunun ODTÜ'deki geri dönüşüm kutusu sayısından memnun olduğu söylenebilir.

ODTÜ Karnesi

Şekil 38

Şekil 39

- Daha önceden bahsedildiği gibi, literatüre pandemi dönemindeki tek kullanımlık plastiklerin artışı yansımıştır.
- Pandemi öncesinde ve pandemi sırasında yapılan anketlerin analizi sonucunda, ODTÜ öğrencilerinin plastik poşet konusunda duyarlı olduğu ve her iki dönemde de bez çanta kullandığı görülmüştür. Her iki dönemde de bez çanta kullanımı öğrencilerin yaklaşık olarak %75'ine tekabül etmektedir.

Çözüm Önerisi - Yol Haritası

PLASTİK TÜKETİMİNİN AZALTILMASI İÇİN YOL HARİTASI

Çözüm Önerisi - Yol Haritası

PLASTİK TÜKETİMİNİN AZALTILMASI İÇİN YOL HARİTASI

Üniversite içindeki kahvecilerle doğa dostu yaklaşımlar için anlaşma sağlamak

Pandemi sonrasında plastik tüketimin artışı literatüre yansımıştır. ODTÜ öğrencilerinde de bu artışın gerçekleştiği gözlenmiştir. Tek kullanımlık plastik artışını önlemek için, kahvecilerin sunacağı doğa dostu promosyonlar öğrencilerin de doğa dostu yaklaşımlarını arttıracaktır.

Atıkmaticlerin bilinirliğini arttırmak, sayısını arttırmak ve sık uğranılan yerlere koymak

Öğrencilerin çoğunluğunun atıkmaticten haberdar olmadığı saptanmıştır. Haberdar olan kesim ise sık uğranılan yerlerde atıkmatic olmadığı için kullanmadıklarını belirtmiştir. Öğrencilerin istekleri kapsamında yapılacak düzenlemeler, onların doğa dostu yaklaşımlarını pekiştirecektir.

Geri dönüşüm kutularının sayısını arttırmak

Yapılan analizler sonucunda, eğer her yurtta ve sık uğranılan yerlerde geri dönüşüm kutusu olsaydı, öğrencilerin geri dönüşümü daha çok yapacakları saptanmıştır.

Kampüsteki plastik malzeme opsiyonunu minimuma indirmek

Yemekhane, Çatı, kantin gibi kampüs içindeki mekanlarda plastik yemek malzemesi opsiyonunu kaldırıp, yerine sadece metal çatal, kaşık sunulabilir. Öğrenciler bu durumla ilgili, iki opsiyona da sahip olduğunda plastik malzeme olmayanı seçeceklerini belirtmişlerdir.

Nihayetinde

2019 yılındaki lisans derslerimizden birisinde gerçekleştirdiğimiz ilk analizlerimiz, bize tek kullanımlık atıkların tüketim farkındalığını ve bilincini aşılıp bulduğumuz çözüm önerilerini tüm okulumuza yayma motivasyonunu, daha fazla çözüm önerisi ve sebep-sonuç ilişkisi bulabileceğimizin inancını verdi. Nihayetinde ise adımODTÜ'ye gelmemizi sağladı.

Projemizi gerçekleştirme konusunda bize motivasyon ve maddi destek sağlayan AdımODTÜ'ye ve bize bilimsel destek sağlayan danışman hocamız Doç. Dr. Zeynep Kalaylıoğlu'na teşekkür ederiz.

Merve Ekiz
Deniz Güvenç Tek
Zehra Deniz Taş
Selin Erol

REFERANSLAR

- Adane, L., & Muleta, D. (n.d.). Survey on the usage of plastic bags, their disposal and adverse impacts on environment: A case study in Jimma City, Southwestern Ethiopia. *Toxicology and Environmental Health Sciences*, 3(8), 234–248 .
<https://doi.org/https://doi.org/10.5897/JTEHS.9000067>
- Bhattacharya, S. (2011). Consumer Attitude Towards Green Marketing in India. *The IUP Journal of Marketing Management*, X, 62–71. Retrieved from
https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2117810.
- Brough, A. R., Wilkie, J. E., Ma, J., Isaac, M. S., & Gal, D. (2016). Is Eco-Friendly Unmanly? The Green-Feminine Stereotype and Its Effect on Sustainable Consumption. *Journal of Consumer Research*, 43(4), 567–582. <https://doi.org/10.1093/jcr/ucw044>
- Chen, Y., Awasthi, A. K., Wei, F., Tan, Q., & Li, J. (2021). Single-use plastics: Production, usage, disposal, and adverse impacts. *Science of The Total Environment*, 752.
<https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2020.141772>
- Leal Filho, W., Salvia, A. L., Minhas, A., Paço, A., & Dias-Ferreira, C. (2021). The COVID-19 pandemic and single-use plastic waste in households: A preliminary study. *Science of The Total Environment*, 793. <https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2021.148571>
- Mainieri, T., Barnett, E. G., Valdero, T. R., Unipan, J. B., & Oskamp, S. (1997). Green buying: The Influence of Environmental Concern on consumer behavior. *The Journal of Social Psychology*, 137(2), 189–204. <https://doi.org/10.1080/00224549709595430>
- Miller, K. E. (2011). Student Attitude and Action Regarding the Single-Use Plastic Shopping Bag on the University of Alabama Campus. The University of Alabama. Alabama, USA. Retrieved from
https://ir.ua.edu/bitstream/handle/123456789/1048/file_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- P. Asha and Dr. R. Rathiha. Consumer Attitude Towards Green Products. *International Journal of Advanced Research in Management*, 8(3), 2017, pp. 01–07. Retrieved from
<http://www.iaeme.com/IJARM/issues.asp?JType=IJARM&VType=8&IType=3>

QR KODU

Karbon ayak izimizi arttırmamak için bu broşürün daha fazla basılmasını istemezseniz:

SCAN ME

